

A török kiűzése és a Habsburg berendezkedés Magyarországon

- 1684-ben XI. Ince pápa törökellenes nemzetközi szövetséget hozott létre, a Szent Ligát (tagjai: Habsburg Birodalom, Lengyelország, Velence, később Oroszország).

- Harci események:

o 1684: a Szent Liga hadai felszabadították Visegrádot, Vácot, Pestet,

o 1685: felszabadult a Felvidék is (Lipót császár visszautasította Thököly békeajánlatát),

o 1686: három hónapi ostrom után *szeptember 2-ikán* a szövetséges seregek bevették Budát,

o 1687: Bácskában és Szlavóniában folytatódtak a harcok (*augusztusban* lezajlott a második mohácsi csata, mely ezúttal a törökök vereségével végződött),

o 1688: a nemzetközi hadak Erdélyt is elfoglalták, és bevették Nándorfehérvárt is,

o 1690: a törökök ellentámadást indítottak és rövid időre sikerült Erdélyt, valamint Nándorfehérvárt is visszafoglalniuk,

o 1690 - 1696: a harcok váltakozó sikerrel folytak,

o 1697: a Savoyai Jenő vezette nemzetközi hadak Zentánál megsemmisítő csapást mértek a törökökre,

o 1699: a szemben álló felek Karlócán békét kötöttek, melynek értelmében a Temesköz kivételével az ország felszabadult a török elnyomás alól (a Temesközt az *1718-as* pozsaveráci béke adta vissza az országnak).

- 1687-ben a pozsonyi országgyűlésen a magyar rendek "hálából Buda felszabadításáért" megszavazták a Habsburgok örökös jogcímét a trónra férfi ágon, vagyis lemondtak királyválasztói jogukról. Ezen kívül az *1222-től* érvényben lévő ellenállási záradékot is törölték. (Ezzel a Habsburgok integrációs politikája érvényesült.)

- **Centralizációs politika:** a császári udvar kísérletet tett a rendi-nemesi privilégiumok megszüntetésére, növelték a nem nemesek adóit, újra megindult az ellenreformáció, egyre gyakoribbá váltak a felségsértési-hütlenségi perek, melyek tárgyalásai az Eperjesen felállított Caraffa generális vezette vésztörvényszéken folytak. Az *1690-ben* kiadott Diploma Leopoldinum meghagyta Erdély különállását, kormányzatát, igazgatását, törvényeit. A legfőbb tisztségviselő a főkormányzó lett, a többi méltóság kinevezését a bécsi udvar erősítette meg.

- **Birtokpolitika:** Lipót császár a felszabadított területeket hadizsákmánynak, "új szerzeménynek" tekintette és a földtulajdon rendezésére felállította az úgynevezett Új Szerzeményi Bizottságot (Neoquistica Comissio). Az eredeti tulajdonosok két feltétel teljesítése esetén kaphatták vissza földjüket:

1. a tulajdonjog igazolása, vagyis az adománylevél felmutatása,

2. az úgynevezett fegyverváltás megfizetése (ez a visszaigényelt birtok 10 százalékát jelentette).

Ha valamelyik feltételt az igénylő nem tudta teljesíteni, akkor nem kaphatta vissza a földjét. Ennek következtében e területek birtokszerkezete megváltozott, és a nagyarányú német és szláv beköltözés hatására változott a népesség etnika képe is. A vissza nem adott földek nagyobb részét német származású arisztokraták vették meg.

- **Adópolitika:** a parasztság sérelmeit az állami adók növekedése képezte. A hadiadó a török kiűzése után is fennmaradt és új - természetbeni - adófajták jelentek meg: a kvártély (a

katonák elszállásolási kötelezettsége), a porció (a hadsereg ellátása) és a forspont (a katonák szállítása).

- A török kiverése után már nem volt szükség az ország középső részén elhelyezkedő végvárokra és a végvárokat védő katonákra sem. A várak egy részét lerombolták, a vitézlő rend tagjait, az úgynevezett kurucokat mindenféle végkielégítés nélkül szélnek eresztették.

- A növekvő elégedetlenség következtében *1697-ben* kitört a hegyaljai felkelés, melyet a császári hadaknak még rövid idő alatt sikerült leverniük.

- *1701-ben* kitört a spanyol örökösödési háború, melynek hatására a Habsburgok katonaságuk nagy részét kivonták az országból.

Ajánlott irodalom:

Ágoston Gábor-Oborni Teréz: A tizenhetedik század története (Magyar századok sorozat) Bp., 2000.

Szakály Ferenc: Virágkor és hanyatlás 1440-1711 (Magyarok Európában sorozat II. kötet) Bp., Háttér Kiadó, 1990.